

GIÉP-THÊ NGƯỜI CÓ ƯỚC MƠ KHÁC.

Kinh thánh: Các quan xét 11:1-11

“1 Giép-thê, người Ga-la-át, là tay đồng sĩ, con của một người kỹ nữ, và cha là Ga-la-át. 2 Vợ của Ga-la-át có sanh cho người những con trai. Khi các con trai của vợ ấy lớn lên, bèn đuổi Giép-thê đi, mà rằng: Mày không được ăn phần gia tài trong nhà cha chúng ta, vì mày là con của người đàn bà khác. 3 Vậy, Giép-thê trốn xa anh em mình, và ở trong xứ Tóp. Có những đũa du đang hiệp lại chung quanh Giép-thê, và đi ra với người. 4 Sau một ít lâu, dân Am-môn giao chiến cùng Y-sơ-ra-ên. 5 Trong lúc dân Am-môn đánh Y-sơ-ra-ên, các trưởng lão Ga-la-át đi đem Giép-thê ở xứ Tóp về. 6 Họ nói cùng người rằng: Xin hãy đến làm quan tướng chúng ta, chúng ta sẽ đánh dân Am-môn. 7 Nhưng Giép-thê đáp cùng các trưởng lão Ga-la-át rằng: Các ông há chẳng phải là kẻ ghét tôi và đuổi tôi khỏi nhà cha tôi sao? Còn bây giờ các ông đang bị cùng-khốn, sao lại đến tôi? 8 Các trưởng lão Ga-la-át đáp cùng Giép-thê rằng: Bây giờ chúng ta lại đến cùng người, hầu cho người đi với chúng ta: người sẽ đánh dân Am-môn, rồi sẽ làm đầu của chúng ta, và của hết thảy dân xứ Ga-la-át. 9 Giép-thê lại đáp cùng các trưởng lão Ga-la-át rằng: Ví bằng các ông đem tôi về đặng đánh dân Am-môn, và nếu Đức Giê-hô-va phó chúng nó vào tay tôi, thì tôi sẽ làm đầu các ông chớ. 10 Các trưởng lão Ga-la-át nói cùng Giép-thê rằng: Chúng ta quả sẽ làm y như lời người đã nói; nguyện Đức Giê-hô-va làm chứng giữa chúng ta! 11 Vậy, Giép-thê đi cùng các trưởng lão Ga-la-át; dân sự lập người làm đầu và tướng; rồi tại Mích-ba Giép-thê lập lại trước mặt Đức Giê-hô-va hết thảy những lời người đã nói.”

Gợi ý bài học: Trong phân đoạn trước, khi dân Y-sơ-ra-ên thật lòng từ bỏ các thần ngoại bang và quay trở lại với Đức Chúa Trời, Kinh Thánh cho biết Ngài **“Ngài buồn rầu vì sự khốn khổ của Y-sơ-ra-ên”** (10:16). Lúc ấy, dân Am-môn đã tập trung quân tại Ga-la-át. Y-sơ-ra-ên đứng trước một cuộc chiến không thể tránh khỏi, nhưng dân sự và các trưởng lão lại không tìm được người đủ khả năng lãnh đạo họ. Chính trong hoàn cảnh tuyệt vọng ấy, một nhân vật mới bước lên sân khấu lịch sử: **Giép-thê**. Điều đáng chú ý là người được chọn để đứng ra giải cứu dân sự lại chính là **người từng bị gia đình và cộng đồng ruồng bỏ**. Câu chuyện này cho chúng ta thấy một nghịch lý: **con người có thể loại bỏ một người, nhưng sự loại bỏ của con người không thể ngăn cản chương trình của Đức Chúa Trời**.

Ngay câu đầu tiên, Kinh Thánh giới thiệu: **“Giép-thê, người Ga-la-át, là tay đồng sĩ.”**(1). Đó là một lời giới thiệu rất mạnh mẽ. Nhưng ngay sau danh hiệu đầy vinh dự ấy lại là một quá khứ đầy tổn thương: **“con của một người kỹ nữ.”** Khi những người con chính thức trong gia đình Ga-la-át lớn lên, họ đuổi Giép-thê ra khỏi nhà và nói: **“Mày không được ăn phần gia tài trong nhà cha chúng ta, vì mày là con của người đàn bà khác.”** Giép-thê không lựa chọn hoàn cảnh mình được sinh ra. Nhưng anh lại phải chịu sự khinh miệt vì chính điều mình không thể lựa chọn ấy. Anh bị những người anh em ruột thịt loại bỏ khỏi gia đình, bị tước quyền thừa kế và phải rời quê hương. Cuối cùng, Giép-thê chạy đến xứ Tóp. Tại đó, những người bị đẩy ra bên lề xã hội tự

tập quanh ông. Giép-thê trở thành thủ lĩnh của họ. Có lẽ chính trong những năm tháng khắc nghiệt ấy, ông đã trở thành một chiến binh từng trải. Ông không lớn lên trong sự bình yên và hay được bảo vệ, nhưng phải học cách tồn tại giữa một thế giới khắc nghiệt. **Con người nhìn vào xuất thân của Giép-thê; nhưng câu chuyện Kinh Thánh lại cho thấy ông còn có một khả năng mà sau này chính những người từng khinh thường ông phải cần đến.**

Thời gian trôi qua. Dân Am-môn tiến đánh Y-sơ-ra-ên và Ga-la-át rơi vào tình thế nguy cấp. Lúc này, những trưởng lão Ga-la-át nhớ đến Giép-thê. Họ phải đi đến tận xứ Tóp tìm người mà trước đây cộng đồng của họ đã loại bỏ. Ngày trước, khi Giép-thê không đem lại lợi ích cho họ, ông bị đẩy ra ngoài. Bây giờ, khi mạng sống của họ bị đe dọa, ông lại trở thành người họ cần nhất. Ở đây bộc lộ một mặt rất ích kỷ trong cách con người đối xử với nhau: **Khi không cần, chúng ta có thể xem nhẹ một người; nhưng khi cần đến họ, chúng ta lại tìm đến.** Đó không phải là yêu thương. Đó là sử dụng con người như một công cụ cho lợi ích của mình.

Ban đầu, các trưởng lão chỉ nói: “Xin hãy đến làm quan tướng chúng ta” Nghĩa là họ cần Giép-thê cho cuộc chiến trước mắt. Nhưng Giép-thê hiểu rõ điều đó. Ông không muốn mình chỉ được gọi về để giải quyết cuộc khủng hoảng, rồi sau chiến tranh lại bị đẩy ra ngoài như trước. Vì vậy, cuộc thương lượng tiếp tục. Các trưởng lão cuối cùng hứa: **“Ông sẽ làm đầu của chúng ta, và của hết thảy dân xứ Ga-la-át.”** Giép-thê xác nhận lại điều kiện ấy: “Vị bằng các ông đem tôi về dâng đánh dân Am-môn, và nếu Đức Giê-hô-va phó chúng nó vào tay tôi, thì tôi sẽ làm đầu các ông chớ” Ở đây chúng ta bắt đầu thấy tính cách phức tạp của Giép-thê. Ông có đức tin nơi Đức Giê-hô-va, nhưng đồng thời cũng là một con người từng trải qua sự phản bội nên rất cẩn trọng trong việc bảo vệ vị trí của mình. Ông không đơn giản nhận lời. Ông thương lượng. Ông yêu cầu sự bảo đảm. Ông muốn những người từng ruồng bỏ mình phải công nhận địa vị của mình. Vì vậy, câu chuyện Giép-thê không phải câu chuyện đơn giản về một “anh hùng hoàn hảo”. **Đó là câu chuyện về một con người mang nhiều vết thương, động cơ phức tạp và những giới hạn của chính mình, nhưng vẫn được đặt vào trong tiến trình giải cứu dân Y-sơ-ra-ên.** Cuối cùng, các trưởng lão nói: **“Đức Giê-hô-va sẽ làm chứng giữa chúng ta.”** Giép-thê trở về Ga-la-át. Dân sự lập ông làm người đứng đầu và làm tướng của họ.

Nhưng câu 11 kết thúc bằng một chi tiết đặc biệt: “tại Mích-ba Giép-thê lập lại trước mặt Đức Giê-hô-va hết thảy những lời người đã nói.” Câu chuyện vốn bắt đầu bằng một cuộc thương lượng rất con người. Các trưởng lão cần một chiến binh. Giép-thê cần sự bảo đảm cho địa vị của mình. Hai bên đều có những tính toán. Nhưng rồi tên của **Đức Giê-hô-va** xuất hiện giữa những tính toán ấy. Điều này giúp chúng ta nhìn thấy một thực tế xuyên suốt sách Các Quan Xét: **Đức Chúa Trời vẫn có thể thực hiện chương trình giải cứu của Ngài giữa những con người không hoàn hảo.** Điều đó không có nghĩa là mọi động cơ và mọi hành động của con người đều được Đức Chúa Trời chấp thuận. Nhưng nó cho thấy **sự yếu đuối và phức tạp của con người không đủ sức làm thất bại mục đích của Đức Chúa Trời.**

Qua câu chuyện này, chúng ta nhìn thấy một Đức Chúa Trời **không bị giới hạn bởi những tiêu chuẩn mà con người thường dùng để đánh giá nhau**. Giép-thê mang một xuất thân mà xã hội thời ấy xem là đáng xấu hổ. Gia đình không muốn ông. Những người anh em không công nhận ông. Quê hương đã đẩy ông ra ngoài. Nhưng quá khứ ấy không ngăn cản ông trở thành người được sử dụng trong thời điểm Y-sơ-ra-ên lâm nguy. **Điều con người dùng để đóng dấu lên cuộc đời một người không nhất thiết là điều quyết định tương lai của người ấy trước mặt Đức Chúa Trời.**

Đồng thời, câu chuyện cũng cho thấy Đức Chúa Trời có thể làm việc ngay giữa những hoàn cảnh đầy bất toàn. Các trưởng lão Ga-la-át có những tính toán của họ. Giép-thê cũng có những tính toán của mình. Nhưng chương trình giải cứu Y-sơ-ra-ên không phụ thuộc hoàn toàn vào sự trong sạch của động cơ con người. **Đức Chúa Trời vẫn đang hành động giữa một thế giới đầy những con người bị tổn thương và không hoàn hảo.**

Bài học ngay trong cuộc đời Giép-thê. Có những điều chúng ta không được lựa chọn. Không ai lựa chọn cha mẹ mình. Không ai lựa chọn hoàn cảnh mình được sinh ra. Không ai muốn mình bị ruồng bỏ, phân biệt hay tổn thương. Giép-thê cũng vậy. Nhưng điều đáng chú ý là: **Nơi từng giống như dấu chấm hết của cuộc đời ông lại trở thành nơi ông được rèn luyện.** Xứ Tóp là nơi ông phải chạy đến vì bị ruồng bỏ. Nhưng cũng chính trong những năm tháng ấy, ông trở thành một chiến binh mà sau này cả Ga-la-át phải tìm đến. Điều đó không có nghĩa rằng mọi tổn thương đều tự động trở thành điều tốt, hay sự bất công mà Giép-thê chịu là đúng. Nhưng câu chuyện cho chúng ta một niềm hy vọng: **Điều người khác đã làm với tôi không nhất thiết phải trở thành điều quyết định tôi sẽ là ai trong phần đời còn lại.**

Có một điều sâu hơn nữa cần suy ngẫm. Giép-thê được trở về quê hương, nhưng chúng ta sẽ thấy trong những câu chuyện tiếp theo rằng những vết thương và môi trường khắc nghiệt trong quá khứ vẫn để lại dấu vết trong con người ông. Vì thế, mục tiêu của chúng ta không chỉ là: **“Một ngày nào đó tôi sẽ chứng minh cho những người từng coi thường tôi thấy rằng họ đã sai.”** Nếu sống như vậy, chúng ta vẫn đang bị quá khứ kiểm soát. Sự chữa lành sâu hơn là khi tôi có thể nói: **“Tôi không cần quá khứ quyết định giá trị của mình nữa.”** Đối với người tin Chúa, giá trị của chúng ta không được quyết định bởi lời người khác từng nói về mình. Mà câu hỏi sâu hơn là: **“Tôi là ai trước mặt Đức Chúa Trời, và hôm nay Ngài muốn tôi sống thế nào?”**

Ba câu hỏi suy ngẫm bài học:

1. Tôi có đang vô tình đánh giá hoặc đối xử với một người dựa trên xuất thân, quá khứ hay mức độ hữu ích của họ đối với mình không?
2. Có vết thương nào trong quá khứ vẫn đang quyết định cách tôi nhìn chính mình và cách tôi phản ứng với người khác không?
3. Khi đứng trước những lựa chọn quan trọng, tôi chỉ đang tính toán quyền lợi của mình, hay biết đem mọi việc đến “trước mặt Đức Giê-hô-va” như câu 11 nhắc đến?